

> Retouradres

De Raad voor de Financiële verhoudingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

**Directie Bestuur,
Democratie en Financiën**
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2014-0000270289

Uw kenmerk
2014-0000222959

Datum 28 mei 2014
Betreft Handleiding artikel 12 Fvw voor het jaar 2015

Met uw brief van 28 april heeft u mij uw reactie gezonden op de aan u in concept voorgelegde handleiding artikel 12 Financiële verhoudingswet. Ook van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Vakberaad Gemeentefinanciën, heb ik een reactie ontvangen.

Naar aanleiding daarvan bericht ik u met onderstaande reactie over de verwerking van uw adviezen en die van de andere geraadpleegde, in de uiteindelijke definitieve versie. Deze treft u aan in de bijlage en zal zo spoedig mogelijk publiek worden gemaakt via plaatsing op de website van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Vanwege de samenhang heb ik gekozen voor één onderstaande gelijklopende reactie, waarmee ik ook de andere geraadpleegde zal informeren.

Ik bedank u voor uw inhoudelijke en redactionele opmerkingen en suggesties. Ik heb zo veel als mogelijk daarvan verwerkt in de definitieve versie. Ik constateer daarbij dat u allen heeft ingestemd met de voorgestelde aanpassing bij de berekening van de noodzakelijke kosten voor onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte, bepaald op basis van kwaliteitsniveau C van het CROW en de normkosten die daar bij horen. Ten opzichte van de consultatieversie, heb ik naar aanleiding van uw adviezen de voorgestelde aparte passage over hoe om te gaan met zich voordoende juridische claims, laten vervallen.

Op andere punten heb ik niet in alle gevallen uw - soms verschillende- suggesties of wensen kunnen overnemen.

In de eerste plaats betreft dit het pleidooi van zowel de Rfv en de VNG om de schuldpositie te betrekken bij de beoordeling van de financiële positie van gemeenten, en daarmee op te nemen in het beoordelingskader van artikel 12 Fvw.

Ik onderken het belang om de ontwikkeling van de schuldpositie mee te nemen in de beoordeling van de financiële positie. In de afgelopen tijd zijn al door BZK de nodige acties genomen om te bezien of dit in de toekomst een geformaliseerde positie kan krijgen in het zogenaamde horizontale en verticale toezicht door Raad en toezichthouder. Ook de initiatieven die de VNG op dit gebied heeft ontplooid met het inzichtelijk maken van de ontwikkeling van de schuldpositie worden wat dat betreft door mij toegejuicht.

Echter de daarvoor noodzakelijke veranderingen in de regelgeving ontbreken nu nog om dit op dit moment al op te kunnen nemen in deze handreiking.

Het streven is er op gericht dit m.i.v. het begrotingsjaar 2016 gerealiseerd te hebben, waarmee het op dat moment ook een onderdeel kan gaan zijn van de handleiding artikel 12. Dit zal ook onderdeel vormen van de uitwerking van de adviezen van de commissie vernieuwing BBV. Zoals u inmiddels wel bekend zal zijn, zullen alle partijen daar nauw bij worden betrokken.

Datum
26 mei 2014
Kenmerk
2014-0000270289

In de tweede plaats constateer ik dat uw adviezen verschillen ten aanzien van de voorgestelde verduidelijking, hoe om te gaan met de termijnen van sanering van de negatieve algemene reserve in geval deze hoofdzakelijk zijn veroorzaakt door verliezen op de grondexploitatie.

Het IPO, Vakberaad en Rfv zijn akkoord met de voorgestelde verduidelijkingen rond de termijnen van sanering van de negatieve algemene reserve en daarmee bestemming van de geldende beleidslijn.

De VNG vindt het niet noodzakelijk om expliciete termijnen voor het wegwerken van de negatieve algemene reserve op te nemen in de handleiding, omdat naar de mening van de VNG dit maar een beperkte waarde heeft in het oordeel over de financiële positie van de gemeente.

Ten aanzien van dit punt concludeer ik dat de aangepaste passages van de geldende beleidslijn zorgen voor de noodzakelijke duidelijkheid bij gemeenten en financieel toezichthouders.

Ook ten aanzien van de voorgestelde verduidelijkingen over het zogenaamd "schoon opleveren" van de gemeente in geval van een voorgenomen herindeling, in het bijzonder in relatie tot zich voordoende grondexploitatieproblematiek, verschillen de reacties. Daarbij worden relaties gelegd met de al dan niet wenselijkheid van terugbetaling in de toekomst.

De Rfv stelt dat daarbij ook gekeken moet worden of ook voor de nieuwe gemeente de lasten gelden en gedragen kunnen worden. Voorts is de Rfv van mening dat aan een terugbetalingsregeling in het algemeen veel nadelen kleven en enkel in bijzondere gevallen en onder strikte voorwaarden ingesteld kan worden. In geval van een samenloop met gemeentelijke herindeling acht de Rfv dit middel niet effectief.

Het IPO en het Vakberaad adviseren de aangepaste passages te heroverwegen. Het IPO verwijst daarbij naar een eerder advies hierover van de Rfv, dat stelt - hoewel de idee niet geheel onredelijk is - aan een terugbetalingsverplichting allerlei uitvoeringstechnische haken en ogen verbonden zijn. Daarbij komt dat de terugbetalingsverplichting vatbaar is voor gemeentelijk beleid en hoge administratieve lasten met zich meebrengt. Het IPO onderschrijft deze zienswijze en vraagt zich in aanvulling hierop af op welke wijze dit in de praktijk handen en voeten zou moeten worden gegeven.

De VNG is van mening dat gemeenten met financiële problemen door het afwaarderen van grondposities veel nadrukkelijker voorwaardelijke steun moeten krijgen. Deze steun moet bij herstel binnen redelijke termijn van de opbrengsten uit de verkoop van gronden, terugvloeien naar het Gemeentefonds (GF). De VNG ziet een dergelijk beleid graag meer uitgewerkt in de handleiding terug.

Ten aanzien van dit punt heb ik ten opzichte van de consultatieversie van de handleiding, het advies van de Rfv verwerkt, dat stelt dat in geval van samenloop met een herindeling dit middel niet effectief is. Daarmee blijft de wettelijke mogelijkheid tot terugbetaling mogelijk.

Het opnemen van het deelfonds sociaal domein in de grondslag voor de berekening van het zogenaamde "aanmerkelijke en structurele tekort", wordt door u allen onderschreven.

De VNG en Rfv stellen daarbij dat het benodigde tekort om een beroep te kunnen doen op artikel 12 steun, hoger wordt. De VNG voegt een berekening toe waaruit een stijging van gemiddeld 27% zou blijken van de toelatingsnorm.

De VNG vraagt wat de motivatie is van het verhogen van die norm en pleit voor een definitie waarmee de toegangsdrempel uitgedrukt als aandeel van de

inkomsten niet wordt verhoogd.

In reactie daarop het volgende.

De drempel van 2% die al een lange tijd geldig is, is indertijd bewust laag gelegd, om daarmee te voorkomen dat gemeenten met een te groot tekort geen beroep konden doen op aanvullende steun.

Het gehanteerde percentage van de berekeningsgrondslag wijzigt nu ook niet. Dat blijft 2% van het totaal van de uitkeringen uit het GF en de OZB-capaciteit. Daaraan wordt nu dus het deelfonds sociaal domein toegevoegd.

Het nominale bedrag van de drempel stijgt hierdoor wel, maar dat komt doordat er budgetten (ook deels buiten de huidige inkomens van gemeenten) worden toegevoegd. Ten opzichte van de totale inkomsten van gemeenten stijgt de drempel licht. Dat beweegt zich echter in de sfeer van enkele tienden van procenten (grotendeels van 0,9% naar 1,2% van de totale inkomsten). Een percentage dat dus lager ligt dan de formele norm van 2% over GF, Deelfonds sociaal domein en OZB-capaciteit.

Ten slotte heb ik van de gemeenten die sinds begin van deze eeuw een artikel 12 uitkering hebben aangevraagd en gekregen, onderzocht hoe het vastgestelde feitelijke aanmerkelijke en structurele tekort zich verhiel tot de voor die gemeenten geldende drempel van 2%. Daaruit is mij gebleken dat dit tekort in de meeste gevallen zeer ruim boven de drempel lag. Bij slechts één gemeente lag dat, met ruim 3,5%, min of meer in de buurt van de drempel. Gemiddeld was er echter sprake van een tekort dat op ruim 26% van de berekeningsgrondslag lag. Ik concludeer daarmee dat er geen aanleiding is de drempel in de berekeningsgrondslag aan te passen.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,
de directeur Bestuur Democratie en Financiën,

drs. T. Livius MPA

Datum

28 mei 2014

Kenmerk

2014-0000270289